Siebzehnter Jahrgang. Jüdische Pester Zeitung. Erscheint 3-mal wöchentlich.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
ד־יי מאל וואכענטליך
(מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג)
אונד קאסטעט
פיר אסטערייך־אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלבייעהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פיערטעל־יעהריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פריים אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אַ. ווע.
האלבייעהריג 4 גולד. 50 קר. אַ. ווע.
פיערטעל־יעהריג 2 גולד. 25 קר. אַ. ווע.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פּראנוסערירען,
אונד דער פּרינסיפּיאלאנס־שריפטען
בעזיגנס מיט דעם עקספּעדיציע דעס
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפּעסט,
ווייטצנער בולוואר נומ׳ 29.
ווענדן מאן אויך דיא פּראנוסערירונגען.
אונד־בלאטער צו ווענדן בעליעבען.

Nr. 59 זיעבצעהנטער יאהרגאנג בודאפּעסט, מאָנטאג יא סיון התרמ״ה. Budapest Mai 25. 1885

פאן דעם מאנגע

מיט דער וואנדערבארען לויפבאהן.

מאַרבערגהאַפּט. וויא איינע ערצאהלונג איס „מיזיגנדאנדאיינגאנגס־לויפען דיא שולדיגונגען איבער דען איפענטהאלט ארמין וואמבעריס אין ענגלאנד, פאן וויא ער אם 21־טען דיזעס אין דיא אינגאריש הייפּשטאדט צוריקגעקעהרט איזט, אדער קלינגט עס נידט וואנדערבאר, וועגן מיט געזעהלט ווירד. דאס דער איינפּטיג פּרעסבורגער בחור ביא איינעם גאסטמאהלע, דאס איהם צו עהרען פאן איינעם יידישען ווהלטהעטיגען פּערסאנ־שטאטעט וואהרד. פאן דעם ציקנפּעטען קאיזער פאן אינדען אונד קאנג פאן ענגלאנד אויפגעוועקט וואהרד, אונד אלס איין אנדערער עולינעסער גאסט, דער הערצאג פאן זאכסען־מאר וואמבעריס דען פּאהרוויר מאכט: „אבער לעבער פּראפעסאר, אן איזט קאמפּט יא גאר נידט, דיא אינטערהאלטען זיך יא אויסשליעסלך מיט דעם פּרינצען פאן וואלס, דא אנטוואָרטעט דער קאנג־יונג: „בישטע, הייטע אינטערהאלטע איך מיך נידט הייטע לעדיגע אַיי.״

יא דאס קלינגט וואהרליך וואנדערבאר, אבער נאך פיעל וואנדערבארער לויפען דיא בעריהמטע איבער דיא טריאומפּפּען, וועלכע וואמבעריס אין דער גראפען ענגלישען אינזיסטרעשטאדט שיפּעלד געעריגטעט, גאבדעם גאמלך וואמבעריס איינע פאר־לעזונג אין דיעזער שטאדט אבגעהאלטען, קאמען דיא בעיאהרער צו איינעם דיעזיגען מיעטינג (פאלקס־פערזאמלונג) צוואמען, אין וועלכער דער בע־שלוסס געפאסט וואהרד, אין דיא קאנגין אינג פעטיאן צו רוכטען, דיא מאנג וואמבעריס צום ענגלישען מיניסטער דעס אויסערען ערגענען, אונד וואמבעריס קאנגטע דיא גיר שייער פאן דיעזעס פאהרבאן אבברינגען, אונדעם ער זיך ענטשיעדען דאנעבען פערוואהרטע, דורך דיעזע אנזעהנליכע דער־ענערונג שייערקליכען צו בעריהמען, אונד ער אלס געבארענער אונגאר איך אלס אינגאר צו שטערבען שיעסט.

ערגאלדס איזט עס מע׳ מוורדיג, דאס דיא ענגלאנדער וואמבעריס איך דענוועדבען פאסטען צו ערהעבען וויגשען, פאן וועלכעם אים דער גראפ לאדד אף בוקנפּפלד (בעגאמען דיזראעלי), דער דעמולבען שטאמטע אנגעהאריג, וויא ארמין וואמבעריס פּעלך יאהרע הינדורך מיט גלאנץ אונד רוהם דען ענגלישען שטאאט געלענקט האט.

וואמבעריס טריאומפּפּען אין ענגלאנד האבען איינען שטארקען פאלגשען הינטערגרונד, וועסהאלב ווירד דען איך קיינען אנשטאנד נעהמען, דיזעולבען הער אן לייטענדער שטעללע צו בעשפּרעכען. וויא זעהר דאס דער פאלל איזט, דאס בעווייזט איך דיא איסעגרונג סיר ווילליאם פאהרשר, דעם ענגלישען באט־שאפטערס אין ווען. דערזעלבע בעריהמטע נאמ־לך דען אים ענגלאנד הייטקעהרענדען גראפען אינגאריש געלעגרטען איינען הערצלכען עמפּ־פאנג (אין ווען) אונד גאב צו דעפּפּען עהרען אם 20־טען דיזעס איין גלאנצענדעם גאסטמאהל. ביא וועלכעם דער באטשאפטער דיא איינלאדונג טהאט, דאס וואמבעריס דער ענגלישען נאציאן איינען גראפען אונד אונטערטאנען דיינסטען האבע, וויא איהן מיין פערפּגט רוסלאנד איבער איינע קרעפטיגע ארמעע איך פאנגשאפענעם פאסטען; מאן דאט אבער הייער צו לאנדע וואהרליך קיים איינע אהנונג דאפאן, וועלכע הילפּסמיטעל ענגלאנד צוריק פּער־פּיגט, שטעהען, שטעט ענגלאנד צו־ווייל אונד אינגע ארמעע אין אינדיען צו פּערשטארקען, דאנן וויא־דע דיא אפגהאנישע פראגע שאן לאנגסט צו גונסטען ענגלאנדס געלאנגט, דיא רוס־טונגען אין ענגלאנד אונד אינדיען וועדען פּעבער־האפט בעטרעבען, דער איסבריא דער איזענבאהן נאך אפגהאנישטאן מיט פּערדאפּפּעלטעם איפער בעטרעבען, אין אינגע יאהרע דאנן גאנץ אנדערע אנגלאנד אין אלדאזען פאן ענגלישען זאלדאטען אבערשוישעמט אונד אים בעווישטע ענגלאנדס זיין, דער איסגלוך אבער דער עשטע צווישען ענגלאנד אונד רוסס־לאנד צווישטאנדע קאממען זאלל. — אונד עס איזט נאך זעהר פראגלך, אב ער צווישטאנדע קאממט — איזט איינגעטרעטען נידט דיא אינגלייטונג צום קריעג.

אינדראשענד איזט עס, דאס ענגלאנד אין דעם בעפאהרשטעהענדען גראסען קריעג איינע אויך דיא הילפּע אונגארנס רעכנעט. וועדעראלט וואהרע עס וואהרענד וואמבעריס אנזעהנליכע בעטאנט דאס ענגלאנד אונד אונגארן נור איינען פּיער קעגנען, אונד דאס דיא צייט פּעל־לייכט נידט נאך יא פּערן איזט. יא ענגלאנד אונד אונגארן פּעראיינט אונס פּערד צוגעהען וועדען, אם אוהרע אינטערעסען אונד איהר פאהרטבעשטעהען גענען דען גמיינשאפטליכען פּיינד צו פּער־טהיידיגען. —

וואמבעריס האטטע איך מיט דעם ענגלישען מיניסטער־פּראזידענטען איינע צוזאמענקונפט. הערר גלאדסטאן פראגטע איהן, וואס ער (וואמבעריס) אן דיינע (גלאדסטאנס) שטעללע טהון וועדע. וואמ־בעריס אנטוווארטעטע נון זיינע אנזיכטען וועגען פּער־שען דעם ענגלישען שטאאטסמאנן אונד דעם אונ־גארישען גערעגירונגס־אין דעבאטטע דיספּוט עגטשטאנד. וואמבעריס טהיילטע דען אינהאלט דיעזעס האבאנטערעפּפאנטען געשפּראכס נידט מיט, אבער ער פּערזיכערטע, דאס ער נידט מעהר דער אנזיכט וויא, דאס גלאדסטאן אינע פאהרטיל דער פּינהיט פּערפאלגע, פּעלמעהר גלייבט ער, דאס ער דיא וואהרען אינטערעסען דער ענגלישען פאליטיק פּערטרעטע.

דעם ענגלישען קראנפּרינצען בעגעגנטע וואמבעריס וועדעראלס. ביא דעם באנקעטט, דאס לאדד קארנארוואן צו עהרען וואמבעריס גאב אונד צו דעם איך דער פּרינץ פאן וואלס ערשיינען איזט עריואהרט וויך וואמבעריס דורך אייגען פאהרטאג זא עהרע וויינען ביאפאלל, דאס איהן דער קראנפּרינץ אין זיינער בעגייסטערונג אין זיינע ארמע שלאפ אונד הערצלך קיסט.

אים גאנצען הייעלט וואמבעריס אין 16 ענגלי־שען שטאדטען פאהרלעזונגען אונד עהרהעלט פאן ווייטערען 26 איינלאדונגען. דער טאג אן וועלכעם וואמבעריס אנלאנגט, וואר אין פּיערטאג פּיר דיא בעטר־פּפּענדע שטאדט. דיא הייזער וואהרען גע־שמוקט, דיא געשאפּפּע געשלאסען אונד פאן טור־ען אונד אבער טוזענדען פאן קעהלען שאלל־טע איהם איך שיטיט אונד טוטט ענטגעגען: „עס לעבע דער גראפ פּרייגד ענגלאנדס!״ „עס לעבע דער בעריהמטע אינגאר!״ „עס לעבע וואמבעריס!״ „עס לעבע דיא ענגליש־אונגארישע פּרייגדשאפט!״

צווישטער דער עשטע לעבענדען צו לייסטען אים שטאנדע איזט.

מאן זאללטע מיינען, דאס וואמבעריס דורך דיעזע טריומפּפּען אין ענגלאנד דער דאנקבארען רעגיע־רונג אינגעגענעהם געווארדען וויא, דא דאך דיא פאליטיק, וועלכע וואמבעריס דעם ענגלישען פאלקע אנפּפּאהל, דער פאליטיק גלאדסטאנס שנורשטראקס צוויידערלויפּפּט, אונד דאך וואר עס דיא רעגיערונג דיא איהן נאך ענגלאנד בעריפען האט אונד געראל־דע דיא פּרייגדע דער רעגיערונג. וואהרען עס, דיא דאס מיסטע צו זיינען טריומפּפּען בייטרוגען. דעם בעריכטערשטאטטער אינעם הייזיגען בלאטטעם נאך וואמבעריס אבער דיזיגען שיינבארען וויהרע־שפּרוך פאלגענדע אויפקלארונג:

„דער קריעג צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד איזט אינמאל אונגעטייהיר, ענגלאנד איזט אבער הייטע צו אינעם אלטען קריעג נידט גענעגנעט פאהבען־שען; דאהרום לאסט אויך דיא ענגלישע רעגיערונג דיא שיערפּסטען דעטטהיגונגען אויבער זיך ערגעהען אום נור צייט צו געווינען, זיך פאהרבעריטען. צו דיזען פאהבען גען הערט אבער אין ערסטער ריהע. דעם ענגלישען פאלקע אין איינהיטגלייכסטער וויזע בעגייסטלך צו מאכען, דאסס דאס קונפּפּטיג שיקזאל ענגלאנדס אין עגיפ־טאל־אזען גלעגען איזט, אונד דאס ענגלאנד מיט דעם פּערלוסטע אונדיגנס אויפהאלט אינע גראס־מאכטע צו זיין, איזט דא גלייכבטע דען דיא ענגלישע רעגיערונג, דאס אך צו אינער זאלבען מיססיאן דער גאיינגעטעפּטע מאנן וויא, דא אך שאן פאר אהרען אויך דיא גאפאהרען אייפּפּערקזאם געמאכט האבע, דיא ענגלאנדס בעזיטען אין אזען פאן זייטע רוסלאנדס בעדראהען. אך האבע שאן לאנגסט אויך דיא הינטערלייסטע אדט הינגעגעזען, מיט וועלכער זיך רוסלאנד אפגהאנסטאן נאהערטע, אונד דיא בעזיטצערגרייפונג הערראסט פּלאנמאסיג פאהבערטעט. דיא ענגלישע רעגיערונג וואסטע עס פּערגעס, דאס איר עגיפּטאלאזען דורכבאנדערט האבע אונד לאנד אונד לייטע גענייא קעגנע. מיין נאמע אונד מיין וויהרקען וואר אין ענגלאנד נידט אינבעקאנגט, יא אך מאכטע צו מיינער אבערא־שיינג דיא עריפּפּהרונג. דאס מיינע באגהאפּפּע אין אללען ענגלישען שולבידערן אונד מיין בילד אפּפּט אין אללען הייזערן צו פּינדען איזט, דער ענגלאנדער אבטעט נאמלך גענאנדען זא האך אלס דען בעלפּפּאהרטען (דען מאנן דער פאן זעלבסט געווארדען איזט) אך אבער האבע אללען מיינען זיינ געמאכט. דאהרום גלייבט דיא ענגלישע רעגי־רונג דאס גענאנט זא זעהר דיא איינגונג בעזיטצע דאס ענגלישע פאלק אויפצו־ווכען אלס אך, אונד אך קאנן אהנען זאגען, דאס דער ערפאהרט מיינער דייזע אללע מיינע ערוואהרטונגען אבערטרא־פען האבע.״

אויך דיא פּראגע דעם בעריכטערשטאטטערס, וואגן דיא פּינדזעליגקייטען צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד נאך אנזיכט וואמבעריס אהנען אנגאנג געהמען ווערדען, אנטוואָרטעט דיעזער וויא פאלגט:

פּיעל האנגט דאפאן אב, וויא דער אויסשפּרוך דעם קאנגס פאן דאנעמארק, דעם שוועדישען־טעם אין דעם אפגהאנישען שטייט, לייסען וויהרד. לאנגער אלס 1 — 2 יאהרע ווירד דער קריעג אבער קיינעספאללס אויך זיך וואהרען לאסען, אונד אך בין דער פעסטען אבערצייגונג, דאס דיעזער קריעג נור מיט דעם זיעגע ענגלאנדס עגדען ווירד. וואהל פערפּגט רוסלאנד איבער איינע קרעפטיגע ארמעע אויך פאהרגשאפענעם פאסטען; מאן דאט אבער הייער צו לאנדע וואהרליך קיים איינע אהנונג דאפאן, וועלכע הילפּסמיטעל ענגלאנד צוריק פּער־פּיגט, שטעהען, שטעט ענגלאנד צו־ווייל אונד איינע אנדערע ארמעע אין אינדיען צו פּערשטארקען, דאנן וויא־דע דיא אפגהאנישע פראגע שאן לאנגסט צו גונסטען ענגלאנדס געלאנגט, דיא רוס־טונגען אין ענגלאנד אונד אינדיען פּעבער־האפט בעטרעבען, דער איסבריא דער איזענבאהן נאך אפגהאנישטאן מיט פּערדאפּפּעלטעם איפער בעטרעבען, אין אינגע יאהרע דאנן גאנץ אנדערע אנגלאנד אין אלדאזען פאן ענגלישען זאלדאטען אונד אים בעווישטע ענגלאנדס זיין, דער איסגלוך אבער דער עשטע צווישען ענגלאנד אונד רוסס־לאנד צווישטאנדע קאממען זאלל. — אונד עס איזט נאך זעהר פראגלך, אב ער צווישטאנדע קאממט — איזט איינגעטרעטען נידט דיא אינגלייטונג צום קריעג.״

אינדראשענד איזט עס, דאס ענגלאנד אין דעם בעפאהרשטעהענדען גראסען קריעג איך דיא הילפּע אונגארנס רעכנעט. וועדעראלט וואהרע עס וואהרענד וואמבעריס אנזעהנליכע בעטאנט דאס ענגלאנד אונד אונגארן נור איינען פּיער קעגנען, אונד דאס דיא צייט פּעל־לייכט נידט נאך יא פּערן איזט. יא ענגלאנד אונד אונגארן פּעראיינט אונס פּערד צוגעהען וועדען, אם אוהרע אינטערעסען אונד איהר פאהרטבעשטעהען גענען דען גמיינשאפטליכען פּיינד צו פּער־טהיידיגען. —

וואמבעריס האטטע איך מיט דעם ענגלישען מיניסטער־פּראזידענטען איינע צוזאמענקונפט. הערר גלאדסטאן פראגטע איהן, וואס ער (וואמבעריס) אן דיינע (גלאדסטאנס) שטעללע טהון וועדע. וואמ־בעריס אנטוווארטעטע נון זיינע אנזיכטען וועגען פּער־שען דעם ענגלישען שטאאטסמאנן אונד דעם אונ־גארישען גערעגירונגס־אין דעבאטטע דיספּוט עגטשטאנד. וואמבעריס טהיילטע דען אינהאלט דיע־זעס האבאנטערעפּפאנטען געשפּראכס נידט מיט, אבער ער פּערזיכערטע, דאס ער נידט מעהר דער אנזיכט וויא, דאס גלאדסטאן אינע פאהרטיל דער פּינהיט פּערפאלגע, פּעלמעהר גלייבט ער, דאס ער דיא וואהרען אינטערעסען דער ענגלישען פאליטיק פּערטרעטע.

דעם ענגלישען קראנפּרינצען בעגעגנטע וואמבעריס וועדעראלס. ביא דעם באנקעטט, דאס לאדד קארנארוואן צו עהרען וואמבעריס גאב אונד צו דעם איך דער פּרינץ פאן וואלס ערשיינען איזט עריואהרט וויך וואמבעריס דורך אייגען פאהרטאג זא עהרע וויינען ביאפאלל, דאס איהן דער קראנפּרינץ אין זיינער בעגייסטערונג אין זיינע ארמע שלאפ אונד הערצלך קיסט.

אים גאנצען הייעלט וואמבעריס אין 16 ענגלי־שען שטאדטען פאהרלעזונגען אונד עהרהעלט פאן ווייטערען 26 איינלאדונגען. דער טאג אן וועלכעם וואמבעריס אנלאנגט, וואר אין פּיערטאג פּיר דיא בעטר־פּפּענדע שטאדט. דיא הייזער וואהרען גע־שמוקט, דיא געשאפּפּע געשלאסען אונד פאן טור־ען אונד אבער טוזענדען פאן קעהלען שאלל־טע איהם איך שיטיט אונד טוטט ענטגעגען: „עס לעבע דער גראפ פּרייגד ענגלאנדס!״ „עס לעבע דער בעריהמטע אינגאר!״ „עס לעבע וואמבעריס!״ „עס לעבע דיא ענגליש־אונגארישע פּרייגדשאפט!״

פריא געריכטעטען צעטטעל צוריק: „געלעבטע עממא! איך וואָלטע דיך רייך ווייסען אונד האבע דיך צור בעטטלערין געמאכט, דיא פערצווייפלונג טרייבט מיך פאָרט פאָן דיר, פאָן דער זיטט מיינעם געליעבטען מינדעם, הונוים אין דיא וועלט. דוא זיהסט מיך נימאלס ווידער, וויען עס מיר ניכט געלינגט אלס מיללאָנאר צוריקקעהרען — — דענקע אן דיגנון הערמאנן," זייט יענער צייט זינד אבטעהען יאהרע פערגאנגען. דיא ארמע פריא לעבטע מיט איהרער טאָכטער אننא אין דורפטיגען פערהאלטנישען. זיא האטטע אין לונדענבורג פאָן דעם רעסטע דעם פערמאָגענס איהרער העלטערן אייגע בעשיידענע וואהנונג איינגערוכטעט. פאָן איהרעם מאننע קאָننטע זיא קיין לעבענסצייכען מעהר ערהאלטען, זיא בעטרוירטע איהן לאننגסט אלס טאָדטען. דיזער טאننע פיערטע דיא צוואننציגיאהריגע טאָכטער דער פריא האאז איהרע פערלאָבונג מיט איننעם ארמען, אבער פריינגען אונד בראוען האנדווערקער. דיא פאמיליע זאס בייס פערלאָבונגספעסטמאהל, אלס זיך פלאָטצלך דיא שהרע אפפעטע, אننד אין פיעמדער מאן אין דער שיעללעדערזעלבען ערשיען. דער אונבעקאننטע וואר אין איننעם לאننגען דונקלען מאנטעל נעהילט. עבען האטטע זיך פריא האאז ערהאבען, אים דען פרעמדען אים דיא ארזאכע זיننעם ערשיننענס צו פראגען, אלס דעזער זיننען מאנטעל אבוואך, אننד, אننדעם ער זיننע ארמע איינבריטטעט, איינפיעף: „עממא — מיننע עממא — קיننסט דוא מיך ניכט מעהר?" — איין איפשריא אننד דיא פריא לאג אין דען ארמען איהרעם הייننגקעהרטען מאننגעם. דערמאנן האאז וואר נאך 18-יאהريגער אבזיעזننגהייט ווידער אין זיننע הימאט, צו זיننער פאמיליע צוריקגעקעהרט. ער ערוואכט זיך אין באזיליען דייבע שאטטע, עריכטעטע איننע גراסע וואללזיننגעריא אننד קאם נון אלס מיללאָנאר ווידער צו זיننעם וויבע צוריקק, וויא ער עס אין זיننעם בריעפע פאָר אבטעהען יאהרען פאָרהערגעזאגט האטטע.

* (זמן מנחה, איין פיערטעל איף 5) „אלס איך נאך בחור וואר — ערצאהלטע יענסט איין ראבבינער — האטטען ווער אזוגעדע 5 איننען קאָסטאג ביא איننעם ריכטען מאننגע, דער איننע זעהר גייציגע פריא האטטע, זא גייציג, דאס זיא אזוגערען 5 הונגריגען מאننען אלס מיטטאגסמאהלצייט איין פיערטעל נאننז פאָרזעטצטע. — פלאָטצלך שטעהען ווער, אלס אב אننס איין בת קול צוגעקאָמטען יאהרע, צוזאמטען איף, אننד בעגننגען — מנחה צו בעטטען. „וואס טהוט איהר דא?" פראגטע ערשטיننט דער בעל הבית. „איט דענן יעטצטען שאן זמן מנחה?" — „געוויסס" אننטוואָרטעטען ווער, „איזט עס דאך ביא איהننען — איין פיערטעל איף פיף . . ."

ווער ערזוכען אننזערע געעהרטען פרעننימעראننטען אننד פריننדע זיך מיט איהרען צושריפטען נור דיא רעקט אן אننזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אننד בטטען ווער דיא אדרעסע דייטליך וויא פאָלגט אننצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג
וואיטצנער בולווארד נומער 29,
Jüdische Pester Zeitung
Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפטסבעריכט.

נעטרייידע-נעשעפט, ווייצען וואר נעפטערן ווענינ צו מארקטע נעבראכט. דער פערקעהר וואר שוואך, — מפרצ, וואהרדען פערקויפט. — דיא פרייזע מיט 30—45 קר. בילליגער

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט.

בייא דעם אם 21-טען ד. מ. דער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכענמארקטע וואהרדען 1733 שטיק נאָס. אונד 755 קליינפיעה צו מארקטע געבראכט. דערזאָן וואהרדען פערקויפט: 45 שטיק שטיער, פער שטיק פאָן 90 ביז 250 גולדען. — 1056 אָכסען דאס מאאר פאָן 190—390 גולדען 400 קיהע, דאס מאאר פאָן 140—250 גולדען 152 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 90—200 גולדען 168 שטיק בייפפעל, דאס מאאר פאָן 120—260 גולדען. 647 שטיק קעלבער דאס שטיק פאָן 8—25 גולדען. 410 שטיק לעממער דאס מאאר פאָן 4—7. גולדען. פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענפלייש 51—54 גולדען, קוה-פלייש —.49—50 גולדען. קאלב-פלייש 60—65 גולדען. אונד בייפפעל-פלייש 45—50 גולדען.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אייפטריעב אייף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאָן 18-טען ד. מ. בעשטאנד 1633 שטיק. דאפאָן וואהרען 1394 אונגאריישע, — פאָלנישע אונד 239 דייטשע. דיא פרייזע וואהרען: אונגאריישע 51—62,50 גולדען. פאָלנישע —.— גולדען. אונד דייטשע 54—63, גולדען. (אללעס פער 100 קילאָ.)

ווינער שלאכטפיעהמארקט.

דער אויפטריעב אייף דעם ווינער שלאכטפיעהמארקט אם 18-טען ד. מ. בעשטאנד 5903 שטיק. דאפאָן וואהרען: 1051 אונגאריישע, 1881 פאָלנישע אונד 971 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראָם: אונגאריישע מאסטסטאָפ 52—60,50 גולדען. פאָלנישע 52 — 57, גולדען. אונד דייטשע 56 — 61 גולדען.

לאָטטאָעריהזונג פאָם 20-טען מאי 1885.
בריען 27 6 63 73 17

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר: מאָקס סאָבאָלטשי.

ווייטע פיר רעגאריען-פאבטער.

רום, שלייאיסען, טרעבע, לעקאָרע אונד עסטע עריינגען מאן אننד אבגעראָטען בילליגסט מיט דען עסטען ציען אונד אטטריישען אלען פאָן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפעסט, מאגאזין-גאסע, נעבענאמיטער דעם אויט. טעמפעל.

אנפערדע פערגיע: הויזענבאָזען, ווייזבאָטעם, גרי, עקרן, קעשטלטוכגפלייער, משטער נעגען אללע ווייגקראָנהייטען עצט. פערנער: הייסבעדאָפען אונד ציטראָנענזאפט פיר אפוטעקען. דאנן: טיטע גלאנצוויכסע, וואשבלייאָרבע, מאָבאָדיידע אונד מאָבאָלאָל. פיזיקאלישע אונד מאגנעטאָ-ציאָנסכיער אין אללען שפראכען נאָהמען. 18—20

ראטהזעל.*)

איך בין צוואר מאנער, דינן אונד קלינן,
דאך מאכע איך נעוואלטיג נראָסע רוען,
אונד דרינגע טיעף אין מאנכע דינגע איין,
פערוואונדע אָפט דיא מיר דיא וועגע ווייזען.

באלד דורך איין פעלד, וויא שנעע זא ווייס,
וועהטט מיننגען אייסערסט דינגען פוס דוא אייללן,
אונד באלד דורך בוטשבעבלומטען קריין;
דאך דאיף איך גיننגענדס ראסטען, גיننענדס ווייללן.

פערוואכסלטס דוא מיר פוס אונד קאָפף,
זא ווירסט דוא עטוואס אנדרעס גלייך נעוואהרען;
איך דענגע דיר זאָאנען דען אָרט.
וואָ איך צו פינדען בין אין גאנצען שאארען.

חידה על האותיות.

1. אל תבקשני בימים, כי אם בשמים;
2. לא בקבר תמצאני, כי אם בארץ החיים;
3. לא בריח יקר הולך, כי אם בשמש;
4. מילדי יום אנכי, לא הייתי אמש;
5. משרת משה הולדתי, רב אימי מולדתי.

על כי נדרי לך לא שמרתי
ביד אויבי נפלתי ונשברתי.

איפלאוזנג דעם ראטהזעלס אין נו׳ 56:

דער פלאה.

ריכטיג נעלאזט פאָן דען הערען: יעקב לוסטיג — אירמענו, ישראל קראסופטקי — קראקויא, שלאמאָן שאנדאר — מ.-לאפאש, אליעזר פלישמאָן — פאראד, יעקב לויסטער, יעלוי האלפערן, משה צדוק — בראָו, חיים ראָזענקראנץ — אָשטניא, מ. נראשענגער — שעשמי, מאקס פירסט — ווישטעניץ, מ. קרייטשצער — יאסקעריעקעדוהאי. אשר טויסקי וועשטשיע, ס. שאפיר — באימאָק, משה נעלב — פילא, אייזיק הייליפערט — מוקאטש, הרבנית בילא נייבוים — האסקאָא, פריוא שאדי וויס — בוסטרוטיק, ס׳ קלייגער — אָשטניא, חיים בר״ש כהן הויר.

פתרון החידה בעלה 56:

שלמה-המשל לשי׳ מן לבני ושמעי גם הש״ם.

ריכטיג נעלאזט פאָן דען הערען: חיים יוסף נייבוים — האָסאָא, יוסף יונג — טיסא לאָק, ישראל נראָס — מישקאָלץ ס. שאפיר באימאָק, אדאם טויסקי — וויעטשעטשע, מ. פונק — אייזענשטיין, מאקס פירסט — ווישטעניץ, יחזקאל צייזלער — ס. בשאבא, חיים ראָזענקראנץ — אָשטניע, יעקב לויסטער, יעלוי האלפערן, משה צדוק — בראָוד, אברהם יצחק פרעדמאן — פאראד, ישראל קראפוטקי — קראקוי, ישראל עוזר, ווייגבערגער — אונגוואר, איש שלום שי״א-אייהעלי. ס׳ לליין — ש׳ א׳ אייהעלי, דאקטאר יאזעף שטיינער הויר.

נאכטראג, נאכטראגליכע לאזונגען דעם ראטהזעל אין נו׳ 63: משה נעלדער — יוסאפיאנא, מאָרטין לאָ, וועגקאפף — רשטיג, בינינגערלי — נעסטעלה, נחום פרידער — טרוסטע, יחזקאל צייזלער — בשאבא, סאלאמאָן קאנטין אין טערעבעש.

*) דיא נאמען דער איننזענדער ריכטיגער לאזונגען ווערדען ווייר אין דער נאכסטען פרישאننגנומער פערעפפענטליכען.

☛ נייא איننטרעסענדע פראגיסטע-אننטען ערהאלטען דען אننאָגאָ אننזערעס פאָللעטאָם „לעאר נראטיס צוגעזענדט.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען	פער 100 קילאָגראָם	קוואלישעס פער דעקאָגראָם
נאָרד-אונגאריישער	74	8.20 — 8 30
„	75	8.35 — 8.40
„	76	8.45 - 8.50
„	77	8,55 — 8.60
„	78	8.65 — 8.70
„	79	8.75 — 8,80
„	80	—.——.—
		—.——.—
פעסטער-באָדען	74	8.35 — 8,50
„	75	8.10 — 8.60
„	76	8 60 — 8.75
„	77	8,70 — 8,85
„	78	8,85 — 9,—
„	79	9.— — 9.10
„	80	—.——.—
ווייסענבונער	74	8 95 — 8.80
„	75	9,10 — 8,80
„	76	9.20 — 9.05
„	77	9,15 — 9.30
„	78	9.25— 9.40
„	79	9.35— 9,50
„	80	—.——.—
טהיס	75	8.60 — 8.45
„	75	8,55— 8,70
„	76	8.85— 8.70
„	77	8.95— 8.70
„	78	8.95— 9.10
„	79	9.10— 9.25
„	80	—.——.—

פריכטע		קוואלישעס פער דעקאָגראָם	פער 100 קילאָגראָם
קאָרן אלט		72—70	7.50— 7.80
נעטטס פשטע		60	6,8 — 7.60
„ מאלץ		62	7.10— 8.—
האפער		41	7.— — 7.40
קוקורוץ באנאטער נייי		75	6.25— 6.20
דעטטא אנדעריע		73	6,15— 6,20
הירזע		—	6.25— 5.80
ווייצען	פער דעקאָ		9,14
„	פריה-אחר		—.—
„			—.—
קוקורוץ	מאי-יוני		6.16
נעטטס			—.—
האפער	פריה-אחר		—.—
„			6.28
רעפס	אוגי-סעפ.		—.—

זאק מעהל			
		s.	kr.
דער זאק צו 100 קילאָגראָם	נומטער	18	20
	„	17	60
	„	17	—
	„	16	20
	„	15	40
מיט זאק פריאבאהן	„	14	20
	„	13	20
	„	12	20
	„	11	20
	„	10	20
שפיריטוס אלטע מעטטאָדע פרעסהעפע		—	29
	„ נייע „ קראפאָעל	—	27

מורן-טאבעללע פאָם 21. מאי

גלדקורז	s.	kr.
וילנער-אויגע	100	
דוקאטען	5	83
עסטערייכישע אונגאריש 8 גולדען נאָטע.		
שטיק	9	85
דייטשע ריינגאָלדשטיקען	60	95
20 מארק-שטיקע	12	16
פאָלנישע רובלע	1	25
לאָזע.		
1854-ער לאָזע פרעזענט-שטאאטס-לאָזע	125	50
1860-ער „ „	138	15
דעמאָקע „ „	140	25
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	171	25
דעמאָקע „ 50 „	160	25
אונגאריש-פרעמדען-לאָזע צו 100 גולד.	116	25
פרוסישער-לאָזע	118	25
קאָלע יוגענדשריפטען	43	—
מיילענדאָרפ-לאָזע	20	—
קיריעל-לאָזע	175	75
קלאר-לאָזע	42	25
לאָזע-אנטייל פון סלאוניש	114	50
אונגאריש-לאָזע	18	75
קעלקוויטש-לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קאָבורגער לאָזע 20	18	—
אָלטענבורג-לאָזע 40	46	—
מאלה-לאָזע 40	40	—
וויאָלה-לאָזע 10	18	50
מאלה-לאָזע 20	53	—
אלאצנער-לאָזע 20	22	—
פס.-נעגנאָס לאָזע 40	48	—

לאָזע	s.	kr.
סטאמפלי-לאָזע צו 20 גולדען	—	24
פרייבורגער לאָזע 100 „	—	131
דעמאָקע 50 „	—	68
וואלדשטיין-לאָזע 20 „	28	75
ווינדישגרעץ 20 „	36	50
ווינער-לאָזע	123	50
אפטער, מאגיס קיריעל-לאָזע	—	—
פרעמדען פרעמדען-אולטראָ	33	50
ווערט-פאפיערע.		
אונגאריש אָדעלזגעלד 4%	97	30
דעמאָקע צו 5%	—	—
אָפטער, מאָרגענגעלד שפיריט פריאה	107	75
אונגאריש פאפיר-רענטע	92	25
אונגאריש גרונדענטלאפטונגען	102	75
פרוסישער באנאפיר	102	—
דרעזענער-לאָזע	100	50
גאליציער	102	75
קראָטישע	106	50
קראָאטישע אונד סלאוניש	101	—
אונגאריש אייזענבאהן-אקטיען	147	25
אונגעריש-אלגעמיינע אונגאריש	96	50
פפאלזבריוטשע דער אונגאריש-לאָזע.		
קיעוס צו 5% פרעמדע	101	75
דער אונגאריש-לאָזע פפאלזבריוטשע		
5% פרעמדע	94	50
דער אונגאריש אלגעמיינע		
קיעוס-אנשטאלט צו 5% פרעמ.	102	75
דער וועסט-באהן 5% פרעמ.	97	50
נאָרד-אָסט-באהן 5%	96	25

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, : 1885. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

דיא אנגעקאמענען פאן גראף איידעל דעשאפף, ווייצע־אודענטען דעם אונגארישען האנדוורטה־שאפטלכען פעראיינען, פערנער פאם פירסטען זולים אדעסקאלק׳, גראף שטעפאן קעגלעוויטש אונד פאן צאהלרייכען אנדערען אריסטאקראטען. דיא מיטגליעדער דעם פעראיינס זונד, עמפפאנגען, גראף דעשאפף בעגריסט דיא באהמישען גאסטע אין הערצלכען ווארטען. פיר וועלכע פירסט לאבקאוויטץ מיט גראפער ווארמע דאנקטע, אינדעם ער דיא אינטערעסענגעמיינשאפט אונגארנס אונד באהמענס בעטאנטע, דער היינזיגע באהמישע פעראין עמפפאנג דיא לאנדסלייטע מיט אייגער טשעכישען אנשפראכע, דיא פירסט לאבקא־ווישץ אינטער שטורמישען „סלאוא״־רופען אין דער־זעלבען שפראכע ערוויעדערטע. — אם לאנדונגס־פלאטצע בעפאנדען זיך הונדערטע פאן גייזעריגען, פאן „יעלטען דיא גאסטע מיט „עלען״ עמפפאנגען וואורדען.

אים פאמע זונד אם זעלבען אבענד 65 שי־לער אונד 15 פאפעפסארען דעם דאר־טיגען אבענד־גימנאזיאום הער אנגעקאמען. וענן ווייר נאך דיא אנקונפט פאן 50 מיטגליעדערן דעם גייהיזלער פריי־ווילליגען פיעריעדפעריגעס ערוואהנען, דיא פאן איהרען הייזיגען קאללעגען פעסטלך עמפפאנגען וואורדען, זא האבען ווייר דיא בעריטענדערען מאס־סענגעזוכט, דיא בייא גאלעגענהייט דער פפענגס־טען צום בעזוכ דער לאנדעסאריסטוקראטיע הער איינגעטראפפען זונד, פערציגנגס.

דאנגרסטאג אונד זאמסטאג האטטע דאס וועטטער דיא גנאדיג, שטיאם וועניגער גרייזאם מיט אנס אינטגעהען אונד דאס וואורדע דענן אייך זעהר באלד אן דעם בעזוך דער אריסטאקראטיע גע־מערקט. בעזאנדערס זאר דער בעזוך אם זאמסטאג אין מאסטקוהאפטער (דאס רעזולטאט דער אמט־ליכען צאהלונג איזט אונס נאך ניכט בעקאנגט). פרייטאג דען 22־טען דיא דיא אריסטאקראטיע פאן 7733 אונד דאנגרסטאג אם 21־טען 13,316 צאהלדע־דען פעריאנען — דיא בעזוטצער פאן פערמאגענצ־קאטטען ניכט מיטגערעכנעט — בעזוכט. נעסטערן אם פפינגסטאג אויזט דיא אריסטאקראטיע נאך אבערפאבליכער שאטצונג פאן וועגסטענס 30,000 טיזענד פערזאנען בעזוכט וואורדען. מאן קאנגטע זיך אין דען אריסטאקראטישען גיר לאנגזאם אפרטבעזייגען, גאנצע קאראוענען פאן פרעמדען האטטען אים דיא אריסטאקראטיע פאר־טליכע לא־גער אייגעשלאגען. דיא אייזענבאהנען בראכטען געסטען מאנגנס אונד פאר־גסטערן אכטגרס צערגטייזענדע פאן פרעמדען; פאסט בייא יעדער

דיא אפפער דער קאבאלא.

היסטאריישער ראמאן איים דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(145־טע פאר־שעטצונג.)

„קינגס מיינער שלעכטע האט נאשט אלטע קראפט עשטהילט. וויא דיר, קינגער האט מיינע לעהרען זא בעגריפ־פען, וויא דיא. קינגער פערשטעהט אין מיינעם זין אונד נייסטע צו האנדעלן, וויא דיא. דיך האט נאשט וועלכסט צו מיינעם נאכפאלגער אויף דען שטוהל בעשטימט אונד בע־רופען. בעלייהדעט מיך מיט מיינעם פריסטערעיאונדע. צינ־דעט דיא ליכטער אן, אונד ווער טהייל האט אם ווערקע דער לינע נעגען מיך אונד סאבאטהאי, עגטוייכע פלוגס, עס וויא דענן, דאס ער זיך בעקעהרען, ווענן פעהל בעיייען אונד דיא שטאך מיט אייפריכטיגעם הערצען טילגען וואל־לע. הייכלע קיינער, איך קענגע דיא אללע. דען דייאיגען ווירד מיין זענען טהיילהאפט וועדען, דיא הייכלער מיין פליך טרעפפען.״

אהנע צאגען שטאנדען מעהרעיע. דיא פאהען שאן עיבלאסט וואהרען, אייף, איינע דאפאן ערגרייפפען דיא פלוגס אונד שטייגען פאן איינער אינזאלנכען אנגסט עיאשאפט אונד עגטלאהפט הינגס; דיא מייסטען אבער זאגי־קען דיאיגיגס פאר הוסטיין דאמאר גיעדער, אונד זיין עהר־ווירדיגעס וויסט עראבע זיך — אבגלייך מיט מוטע — נאך אינמאל אונד בלוקטע מילד אונד פעריאהנלך אויף דיא וויעדערגעוואגענגען וועדער, וואהרענד זיין מונד וואהרט דער פערגעבונג, דעם פיעדענס אונד דער עיטאהנונג שפראך. דיינגענדע ביידער האטטען אונטערדעסטען דיא ווירגנג געוואגדער דעם שטהולטייסטערס, סימבאלישע גע־

בערטיטגערען שטאצאן מיסטען גייא יאנגאנס אנ־געקאפפערט ווערדען. אונד דאך מאטען אויך לאסט־יאנגאנס צור פערווענדונג. דיא שטאדט בעטעט זיט געסטערן אין בולה, וויא עס לעבראפטער זעלבסט אין דען פאלקסרייסטען וועלטשטאדטען ניכט געדאכט ווערדען קאנן.

פאר שלוסס דעם בראטטעס ערהאלטען ווייר פאלגענדע דאטען: זאמסטאג וואורדע דיא אייס־שטעהלונג פאן 14300 אונד געסטערן זאנגטאג פאן 34600 צאהלענדען פעריאנען — אייסער דען בע־זטצערן פאן אבאגנאמענטסקארטען — בעזוכט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (קארל אטוואש) האט דיא קאנדי־דאטור דעם וויספרייסער וואהלבעריקעס טראטטין דאלנען דראנגעס וויעדער פערעהרט נאך אייטער נכט אנגענאמען. — יא דאס גערראנגטע קינד פרטטעט זיך פאר־דעם פייער.

* (דיא אנטיסעמיטען אין ווא־ען) גערהט ראשען שרטטעס אוהרער פאלל־שטאנדיגען אייפאהונג עגטגעגען. „עדיעטערטעס״ מיינט, דאס זיך דיא אנטיסעמיטען דער אונבאהאי־גגקייטפאר־טיא אנשלעסען וועדען.

* (דאס טעסטאמענט אין ווא־ען) דיא שען יי־דישען וואהלטהאטערס.) דער קאנגיליכע ראטה דר׳ יאוגף פאן ראוטשא, דער פערגאנגענען דאנגרסטאג אין בראטאנ־פירער געשטאבען איזט, האט אייגען בעריטענדען טהייל וויגעס פערמאגענס, נאמלך 27400 גולדען צו יאהל־טהאטיגען, פאטר־אטשען אונד קולטפערלדען צוויקר־קען הונטערלאסטען אונד צוואר: דער אונגאריש־ן אקאדעמיע דער וויסענשאפטען 5000 גולדען, דער מערציגיישען אבטהיילונג דער בודאפעסטער אני־ווערזיטאט 5006 גולדען. דער פעסטער איזראעליט־שען רעליגאנסגעמיינדע צור עריכטונג אייגעס אפטראגסאנאלטעס אין איהרעס שפטאדט 5000 גולדען. דעם איזראעליטישען שפיפנדיגפאיין 2000 גולדען, דער קראנקענאבטהיילונג דעס הייזי־גען ארמענהייזעס 3000 גולדען, דער „חברה קדישא״ 1000 גולדען. דעם איזראעליטישען טייבשטטמעג־אינשטיטוט 1000 גולדען, דער „אללגאנין איזראע־ליט״ אין פאשט 1000 פאנגס. דער איזראעליטישען פאלקסקוכע אונד פיר דאס אזיל פיר אבראבלאוע יע 500 גולדען אונד צו אנדערען וואהלטהאטיגען אונד פאטר־אטשען צוויקקען 2900 גולדען.

* (אין גראסער טאדטער.) פאנקרייך איזט אין טייער פערזונלך. אונד מיט פאנקרייך דיא גאנצע וועלט! ווייטער דיא, דער גראסטע דיכטער דעם אהרהונדערטס, דער גייאל־טיגע רעדנער, דער קאמפפער פיר פרייהייט, גליי־הייט אונד גערעכטיגקייט, דער פערטהיידיגער אייגעס עדלען אונטערדרקטען — איזט גיכט מעהר אין דער 22. ד. מ. נאך ער זיינען גראבען גיסט אייף. — אייך ווייר זאהען אוהן מיט דער שאר־פען לאנגע דיינער מאכטיגען פערדער בעוואפפנעט, אונטער דען פערפעכטערן דער אינו זא לאנגע פאר־עגטהאלטענען מעגטיגרעכטע, אלס גיסלער דער גענען אינו ערהאבענען אנגלאגען. שטעטס אין דען פאר־דערסטען הייהען פיר אינו איינשטעהען דאריס ווייגען ווייר אהם אייך אלס יהדען אייגע טראגנג נאר, אונד ווייגען דעם גיסטע דעם מאנ־געם דער איבער 80 יאהרע אייף ערדען גגייאנדעלט, דאסטאן אים קאמפפ פיר רעכט אונד וואהרהייט, דיא וועלעגיריכע אונד דאס עייגע הייל. וועלכעס דען גערעכטען אללער נאציאנען צו טהייל וואהר. — אונבעשרייבליך איזט דער איינדרוק, דען דיא טא־דעסאכריכט אין פאר־יז הערפאר־גיפען האט. דאס פאר־לאמענט אונטערבראך וויגע וויטגגגען, אללע געשאפטע וואורדען געשלאפפען אונד טויזענדע פאן טייר־פאהנען איסגעשטעקט. הונדערטטויזנ־דע פאן מענשען דראנגטען גגען דיא „וויסטאר־הונאשטראפפע, אין וועלכער דער דיכטער וואהנ־טע, אים דעם טעפפען שמערצע איסהרוק צו געבען, גגאפ דיא „וויסאר מארע הונא (פאן וויגעס גגאפפע־טשעל האט ער גגע גגעפרוך גגעמאכט) וויגע איינגן טאג פאר וויגעס טארע האם אגערבעטען דעם ער־בגשטאפפ פאן פאר־יז. אים דיא לעטצטען טראם־טגגגען דער רעליגאן צו גגעבען, צוריק; דא ער קיי־גגען גיסטרכען בייא וויגעס שטערבעבעטע האבען יאללטע. דאס לייבגבגאנגגיסס פגרעט דאנגרעס־טאג אייף שטאאטסקאסטען שטאטט.

לג בעומר אין ירושלים.

איינגאנג־ערכט דער „יידישען פעסטער צייטונג״.

איינע מעגגע הייליגער ארטע, איינע פילגע טהיערער ערגאנגערונגען זונד אין יי־דישלים אונד אין פאלאסטינא איבערהיפט פאר־האנדען, וועלכע איינע שטארקע אנגעיגגסקראפט אייף אינזערע גלויבגסבריידער, דיא אין דער גאנצען וועלט צערשטרייט זונד. איסאיבען אונד פאן גאד אונד פערן הערהערלאקקען, אים אן דיעזען הייליגען שטאטטגען אירע געבעטע צו פערזיכטען.

דער 33־טע טאג דער ספירה, ל״ג בעומר, האט אייך הייער איינע גראסע מעגגע פאן פאר־טגיגיגייטען מאראקקאנישען, גרוישען אונד אנדערען יהדען דער אונד אין דעם דאר־פפ מיראן (ביא צפת) פערזאמ־מעלט; דענן ל״ג בעומר איזט דער יום הולולא, דאס איזט דער שטערבעטאג דעס פערפאסערס

דיא אפפער דער קאבאלא.

היסטאריישער ראמאן איים דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(145־טע פאר־שעטצונג.)

„קינגס מיינער שלעכטע האט נאשט אלטע קראפט עשטהילט. וויא דיר, קינגער האט מיינע לעהרען זא בעגריפ־פען, וויא דיא. קינגער פערשטעהט אין מיינעם זין אונד נייסטע צו האנדעלן, וויא דיא. דיך האט נאשט וועלכסט צו מיינעם נאכפאלגער אויף דען שטוהל בעשטימט אונד בע־רופען. בעלייהדעט מיך מיט מיינעם פריסטערעיאונדע. צינ־דעט דיא ליכטער אן, אונד ווער טהייל האט אם ווערקע דער לינע נעגען מיך אונד סאבאטהאי, עגטוייכע פלוגס, עס וויא דענן, דאס ער זיך בעקעהרען, ווענן פעהל בעיייען אונד דיא שטאך מיט אייפריכטיגעם הערצען טילגען וואל־לע. הייכלע קיינער, איך קענגע דיא אללע. דען דייאיגען ווירד מיין זענען טהיילהאפט וועדען, דיא הייכלער מיין פליך טרעפפען.״

אהנע צאגען שטאנדען מעהרעיע. דיא פאהען שאן עיבלאסט וואהרען, אייף, איינע דאפאן ערגרייפפען דיא פלוגס אונד שטייגען פאן איינער אינזאלנכען אנגסט עיאשאפט אונד עגטלאהפט הינגס; דיא מייסטען אבער זאגי־קען דיאיגיגס פאר הוסטיין דאמאר גיעדער, אונד זיין עהר־ווירדיגעס וויסט עראבע זיך — אבגלייך מיט מוטע — נאך אינמאל אונד בלוקטע מילד אונד פעריאהנלך אויף דיא וויעדערגעוואגענגען וועדער, וואהרענד זיין מונד וואהרט דער פערגעבונג, דעם פיעדענס אונד דער עיטאהנונג שפראך. דיינגענדע ביידער האטטען אונטערדעסטען דיא ווירגנג געוואגדער דעם שטהולטייסטערס, סימבאלישע גע־

ראשטע אונד דיא ליכטיאוגן הערבייגעבראכט. אונד נאך וועגגען איינגבליקגן שפראהלט דאס גגמאך פאם העללס־טען גלאנגע ווידער. אייף הוסטיגס שייטעל אבער ליכטע־טע דער גגיגע קראגען אים וויגע גגלידער פאלאס דיא גלאנ־גענד וויסע ווידע, אין וויגער שוואבען הארד ביטטערטע דער גאלדגע שאבל. אייף וויגען וויגיג לעבגס זיך סאבאטהאי־פאר איהם גגעדע.

„אריווגגע, שאפפערישער גייסט, דער דוא דיין ווערק, דיא וועלט אלס ליכט דורכפלוהטעסט, איך דאנקע דיר פיר דיא גגאדע, דיא דוא מיר ערטהיילט האסט. דוא האסט מיר גגשלגטטער פאראבערגגעפיהרט. איך האבע וא אויפבליקען אונד דאהגגעלקען גגעהען, איך זאה אייגן יראהרהונדערט אויס דעם שאאם דער צייט שייגגען אונד וויעדער אין דאס גראב וגקען, אונד מעהר אלס אייגגגד אייגן שטערבליכער קאגגטע איך דאס אונפאללקאמענע אללער אירדישען דגגגע וואהרגגעהמען. גגן בין איך אייגן יראהרהונדערט אויס דעם שאאם דער צייט שייגגען אונד וויעדער אין דאס גראב וגקען, אונד מעהר אלס אייגגגד אייגן שטערבליכער קאגגטע איך דאס אונפאללקאמענע אללער אירדישען דגגגע וואהרגגעהמען. גגן בין איך אייגן יראהרהונדערט. דיא אאם בייטע דעם לעבגגס אין דען שאאם דעם גראטגגגס פאללט. אבער הייער איזט אייגגגד אללע פראגגגגגד בלישהע. דיא דער וועלט הייל פערשייכט. וגגגגגד וא, וויא איך וא וגגגגגד. — סאבאטהאי צעייי, איך ערגגגגגד דיך קראאט דער גגעגגגגד דעם פאן מיר גגעשטי־טעטען לגכטגגגדעס צום אבערטטען דען גאלדגגגגגד דעס־זעלבגגגגגד אויבערגגגגגד דער הייגגגגגד דען גאלדגגגגגד שטאב דאס צייגגגגגד דער מאגגגגגד. וויא אייגן טרייער פאטער אונד לעהרער דער דייגגגגגד, וויא דער גגגגגד מגגגגגד. וואגגגגגד ווייגגגגגד אונד דער גגגגגד אונד דער גגגגגד אונד דער ג

לאדד דיפּפּערין, דער ווייקאָנג פֿאַן אינדיין, מיניסטער פֿון שאַל דילקע, דער הערצאָג פֿאַן סוטערלאַנד, דער הערצאָג פֿאַן זאַכסען־וויימאַר, מיניסטער לאַדד האַרטינגטען, אין דער געזעץ־ענץ מיניסטער לאַדד סטאַנלעי ווייליטען פֿאַסט אימער אין דער נאַכט וואַכבערים, זאָ לאַנג דיעזער זיך אין לאַנדאָן אויפֿהיערט. נאָך דער צווייטען לאַנדאָער פֿאַרלעזונג גינג איין אין דער ריסיטשע באַטשאַפֿטער צו, אונד ריכטע אים דיא האַנד מיט דען וואָרטען: „זיא זינד אינזער געגנער, אבער זיא זינד אין אבטעזיר־טער מאַנן.“

„אונד אלס דיעזער מאַנן, דער דעם אינגאַרשען נאַמען זאָפֿיל עהרד מאַכטע, דער פֿיר דיא אינגאַרישע נאַציאָן דיא פֿרינדשאַפֿט אונד דיא טונג איינעס מאַכטיגען פֿאָלקעס ערוואַרטען האָט זאָ בעמערקט „עריעשטערטעס“ — אלס דיעזער מאַנן הימערדטע, וואָרדע ער בלאַס פֿאַן דרייזדען עמפּפֿאַנגען. אין ענגלאַנד מאַכטע מאַן אים גלאַנצענדע פֿעריפּרעכונגען, דיא לאַנגען פֿאַן ענגלאַנד וואָלטע אים צום באַן עהרבען, דאס פֿאַרלאַמענט וואָלטע אים פֿיעלדך אלס ענגלישען בירגער אָפֿענהמען, וואָס בעי עקלאַטע אבער, אינגאַר בלייבען צו וואָלען: פֿיר דיעזע שאַנע טהאַט, וואָרדע ער פֿאַן דרייזדען עמפּפֿאַנגען, אלס אָב וויר קיינע אהנונג פֿאַן דעם גלאַנצע האַטטען, דען דער נאַמע וואָס בעריים אבער דיא אינגאַרישע נאַציאָן פֿערבריטעט.“

אויסשטעללונגס־נאַכריכטען.

עמפּפֿאַנג דער וויינער שוינאַלסטאָפֿן.

הונדערטוועכאַנטליכע דער הערפֿאַראַנגערטען דיטע, שרייבשטעללער, קינסטלער אונד שוינאַלסטען וויינס, אלזאָ דיא גיסטיגע בלוטהע דער רעזידענץ, בעפֿינדעט זיך דיזע טעגן (זאָנגטאָג) פֿאַרשטאַנד אין אינזערער הויפּטשטאַדט. דער עמפּפֿאַנג דער דיעזען דיטשערן דעם גיסטעס פֿאַן זיטש אהרער אינגאַרישען נאַכבאַרלעגען: בעריטעט וואָרדע, וואָר אין זאָ שאַנער אונד וויכטיגער, אין זאָ הערצליכער אונד אויפֿריכטיגער. דאס ער זעלבסט נאָך דעם בעגיסטערונגס־שטרעם, דען דיא אנזעזענהיט דעם וויינער גע־מיינעראַטעס אין אינזערער הויפּטשטאַדט עגטפֿעסלט האָט, גערעכטעס אונד פֿרייגעס אויפֿזעהען ערדענט.

דער שוינאַלסטען־פֿעראין אונד דער פֿעראין דער אינגאַרישען שרייבשטעללער אונד קינסטלער מיט מאַריין יאָקאָ אונד פֿולמיר אין דער שפּיצע ערוואַרטען דיא וויינער נאַסטע איין דעם לאַנדינגספֿלאַטעע. דען אין פֿיעלע וויינקאָפֿפֿען־פֿיגען דיטשערלענדטעס פֿיבלי־קום שאַן אים פֿ אוהר מאָרגענס אָפֿנפֿירט האַטטע, אלס דאס שיפֿ „בודאַפּעסט“, דאס דיא נאַסטע באַכטע. אין זיכט ערשיין, וואָרדע עס מיט שטרמשען „עלינגס“ בעגריסט, דיא זיך אימער אונד אימער ערניעדטען. אונד וועלכע דיא וויינגער מיט טרעפֿשיינען אונד לוטען „האַר“ דיזען ערוויעדערטען. נאַכדעם דאס שיפֿ גלאַנדעט, אילטען דיא אינגאַרישען זשורנאַלטען אויפֿ פֿערדעק. וויא פֿאַפּעסאַר עריאַד פֿילאַ לעזען, דער פֿאַרזאָרגטע דעם וויינער שרייבשטעל־לער־פֿעראַינס „קאַנאַריא“ פֿאַר אונד שפּראַך פֿאַרגעדע שאַנע וואָרטע:

„אלס ווייר פֿאַן דעם בעגריסטערטען עמפּפֿאַנג געלעזען, דעסען דער וויינער געמינדעראַטה אין דעם שאַנען בודאַפּעסט טהיילהאַפֿטע געוואָרדען, דא דאַכטען ווייר גיכט אַזע גיר: אונס דיא גיסטע מעהר איבריג געבליעבען. דאָך קום אינגלאַנגט אבערצייגטען ווייר אונס, דאס דיא אינגאַרישע נאַסטע פֿריינדשאַפֿט עבענזאָ אונזערשאַפֿפֿליך וויא, וויא דער גוטגעגעטע באַרען דיעזעס געזעגטען לאַנדעס אונזערשאַפֿפֿליך איזט. (שטרמשע האַב אונד עלעגיפֿע.) דיא ערטסטע ערשיינונג דיא ווייר, אלס ווייר אונס נאַהערטען, עבערלוט האַבען, אוט אין גלייכלעבעס פֿאַרצייבען אונזערעס הערזען פֿערווייר לענס. ווייר עבלוקטען נאַמליך דיא שטאַטע אינעס דער גאַסטען מאַנער גיכט דער אינגאַרן אלליין, אונד דערען דעס אהרהונדערטס. ווייר עבלוקטען דיא אין ערין גענאַסענע שטאַטע דעס באַראָנס אַזעס אַטאַיאַ דעס מאַנגעס דער „דיא לוטעגדען אוהרען דעס 19־טען יאהרהונדערטס“ (אין ווערק אַטוּאַשיס) געשאַפֿען האַט. ווייר אבער בעטראַכטען אונס אלס דיא בעשוהרענען מאַפֿפֿער דיעזער אוהרען, דענן פֿאַרטשאַנדע ווייר טרעפֿפֿען, ווענן מען אינערוואַטער צוזאַמל דאַטווישענקאַמטס.“

אונטער פֿהרונג דעס פֿרעסען לאַבלאַווי־ין, דעס הערצאָגס וואַלדערשטיין, ווייטער פֿרעסען שווארצענבערג אונד דער גראַפֿען הערבערשטין, לאַצאַנס אונד שטובענבערג־ערשטין, לאַנגען וואָס אבענדס צור בעגריסונג דער לאַנדעסאַוס־שאַטלונג 260 מיטגלידער דעס באַהמישען לאַנד־ווירטשאַפֿטליכען פֿעראַינעס אים פֿאַנ אין דער אינזער אין אינזער זיך הערפֿאַרגענדע גראַפֿענגר־בעזונדערונג צווייער נאַציאָנען מיט שטרמישען בייפֿאַלסבעזייגונגען בעגלייטעטען.

ווייר וואָלען הייר נור נאָך ערוואַהנען, דאס מעהר אלס צוויא דריטעל דער וויינער נאַסטע דען גלייבען אין דיא אלס דען אוהרינגען בעגריפֿען אין דיא אינגאַרישע נאַציאָן דיא פֿרייגעס־קייט, דיא אינגאַרישע דער שיפֿשטעללער אונד אבערבירגערמייסטער קאַרל ראַטה אים נאַמען דער שטאַדט דיא נאַסטע אין הערצליכען וואָרטען בעוויללקאָמטע, עעטצט בראַטט האַפֿטאַט רישטער פֿאַן ווייל, דער פֿאַזוידענע דעס וויינער שרייבשטעל־לער־פֿעראַינע